

2181

La fată mare

Mândra mării, Măricu,
Scoală-te drept în picioare
Și te uită-n cotătoare
Că ești mândră ca o floare.
Scoală, bună, și-ți alé
Dintre câți îs acoalé -
Io nu ți-oi frânge voié,
Și de câți te-am apărat
Tare rău m-am supărat.
Vai de mine, Măricu,
Nu mi-am adus amintiuță
Că om fa așa nuntuță,
C-a vini popa acăsuță
Sa te cunune, bunuță.
Mândra mării, Măricu,
Cetera ți-s clopotile
Și steguțu praporile.
Mândra mării, Măricu,
Stegu tău cel mohorât
La toată lumea-i urât.
Vai de mine, Măricu,
Nu știu cum ai holteit -
Hainele nu le-ai vechit.

2182

Mândra mării, Măricu,
Hai că te-oi lua-n brățucă
Și mi te-oi duce-n căsucă
Și mi te-oi griji biniuță.
Mândra mării luminiuță,
De scoală-te, bunuliuță,
Și ți-i lua rămas bunuliuță
De la iarba de su masă -
De la frații tăi din casă,
De la grădina cu flori -
De la fete și feciori,
De la pietrele din vale -
De la prietenile tale,
De la struț de busuioc -
De la feciorași din joc.
Creșteți flori și nu-nfloriți
Că mie nu-mi trebuiți,
Creșteți flori cât gardurile
Și-astupați prilazurile
Și mie necazurile.

2183

Mândra mării, Irincuță,
Gată-te că nu-i tinuță.
Mândra mării, struț de brad,
Gată-te și te du-n sat,
Hainele ți le-am gătat.
Ardă-o focu ciumucă,
Se mută din gard în gard
Și ne fă la toți banat.
Ia-ți tu sănătate bună

învățat, / Și ne-a făcut nouă fală, / În școala confesională/ Hotico Ion e al meu
nume, / Vă dorește la toți bine / Și la lucru s-aveți spor / Să le scrieți în folclor
/ Și peste un an sau doi / Să ni le citim și noi”.

Caietul a fost publicat de către Gh. Dăncuș într-un serial în “Graiul Maramureșului” începând cu nr. 41 din 1934, cu o prefață din care aflăm că “bihăl-ul” i-a fost dat de către autor, la o întâlnire cu ieudenii constituiți într-o societate culturală în 1929, când era preocupat de monografia satului. Cât privește autorul Ion Hotico Herenta a lui Găvrilă, a fost fiul marelui meșter popular Gavrilă Hotico – Herenta. Era născut la 12 noiembrie 1903 și a decedat la 27 septembrie 1964 de “rac” (cancer). Urmase șapte clase cu Grigore Dunca, vestitul dascăl ieudean, pe care îl pomenește cu fală și avea aptitudini poetice. Versifica și scria versuri în stil popular cu mare ușurință și afost o viață, ca și tatăl său, cârșnic la biserică. A umblat mult prin butini și era depozitar de comori folclorice locale pe care le memora cu ușurință. În arhiva de familie s-au păstrat printre manuscrise și niște foi cuprinzând șapte strigături scrise de el sau mai degrabă transcrise din memorie, din repertoriul curent și care sunt remarcabile ca valoare artistică: “Gura de la copiliță, / Ca mierea din stupiniță, / Gura de fată bătrână / Ca și zerul de la stână / Și ți-i scârbă-o săptămână”. Din însemnarea din final rezultă că ele au fost “trimise lui Gh. Dăncuș pentru “Grai și suflet românesc”, adică rubrica pe care o avea la unicul ziar de expresie românească din Ardealul de Nord ocupat de hortiști din perioada când dascălul de la Ieud a fost redactor (1940 -1942), care se numea “Tribuna Ardealului”. Caietul lui Ion Hotico herenta se evidențiază ca un document de preț al spiritualității maramureșene.

RESTITUIRI**ION HOTICO HERENTA****Dorul înstreinatului**

I

Foto: Pamfil Bilțiu

Frunză verde lemn uscat,
De părinți sunt depărtat,
De-a mele surori din sat.
Mă silesc și zi și noapte
Ca să-m fac streinu frate
Și streina surioară
Să o strâng la inimioară.
Dar streinu ie ca spinu,
Când ie dragostea mai dulce,
Te înspină și se duce.
De-aici până la Brașeu,
Nimeni nu-i strein ca ieu
Foaie verde flori uscate
De-a mei părinți sunt departe,
Scrie-le-aș un miez de carte
Ș-aș trimete-o, n-am pă cine;
Mere-aș ieu, nu-m pică bine.
Aș trimete-o pe stele,
Dar stelele-s mânânțele,
Nu le-a spune că mi-i jele;
Luna merge ncețișor,
Nu le-a spune că mi-i dor;

- Strâmbă, lungă, und' te duci?
- Tunsă, rasă, ce mă-ntrebi?

Că de când ne-am despărțit
Alte cele n-am plinit
Decât dor și cu urât;
Nici altceva nu am tras
Decât urât și năcaz.
Dacă n-am avut năroc
Ca să fim noi într-on loc.
Nu-ț trebe mai mare foc
Ca strein fără năroc;
Nu-ț trebe mai mare pară
Ca strein fără tigneală,
Să-ți petreci iarnă și vară.
Două doruri dintr-on sat
Nu-ți trebe mai mult bănat
Ca să fii înstreinat,
De veri și prietini din sat;
De surori și de părinți

Streină streinătate,
Nu mă 'nstreina departe,
Că n'am cine să mă cate:
Tata-ar veni da nu poate,
Mama-i putredă de-o parte,
O soră ie măritată,
Măritată, cu copii,
Streinătate, n-o știi
Și o soră-i tineré
Nu ști' ce-i viața ré.
Viața de om strein,
Ie ca zama de pelin,
Cine-o gustă-i pare amară,
Dacă ești strein în țară
C'așé-i omu-ntre streini,
Ca și pomul între spini.
Spinu crește'n lung și-n lat,
Pomul rămâne uscat,
Cum am fost ieu supărat,
P-aici prin vechiul Regat:
Fără tată și surori,
Pe la sfinte sărbători,
Fără vere, fără veri
Îm' petrec zile și sări;
În loc să mărg pe la fete,
Șed aici în codru verde,

Ioan Nădișan: Grup din Posta

Cum l-ai crescut,
Așe îl ai.

Că sunt slabi și-nbătrâniți
Și de lucru greu munciți;
Sunt bătrâni și lucră greu
Cu griji în cap tot mereu.
Și acum ca de 'ncheiere
Le zic la toți revedere,
S-avem dulce mângâiere:
Cu părinți și cu surori
Ca în grădina de flori;
Cu veri și ale mele vere
Ca vara-ntre floricele,
Când strânge albina miere.
Și ca sămn că vă iubesc
Dedesubt mă iscălesc:
Hotico Ion ie al meu nume
Și vă dorește mult bine.
(Graiul Maramureșului, an III, no. 45, 31 Maiu
1934)

II

Unde traiul lin se pierde;
În loc de casă frumoasă,
O baracă fumuroasă;
Duminica-n loc de joc,
Stau mereu în fum la foc.
De-aș ajunge pe la vară
Să mă trag cât'a mé țară,
Să'm ieu coasa într-o mână
Să mă duc în cé grădină,
Să trag brazda'n iarba verde,
Sara să merg pe la fete;
Să mă apuc de iubit
Ca să-m treacă de urât;
Să le joc în sărbători,
Iele să'm puie'n clop flori,
Cum ie rându 'ntre feciori;
Să le joc, să le sucesc
Și sara să le iubesc,
De dor să nu mă topesc:
Pe cari mi-s drăguțe mie,
Că mi-au fost dragi de prunc mic
Dar acum că sunt voinic;
Să-m petrec sara cu iele,
Ca vara 'ntre floricele,
Când strânge albina miere.
(Graiul Maramureșului, no. 42, 7 iunie 1934)

De la stele, de la lună,
De la maica ta cea bună,
De la iarba de sub masă,
De la mămuca din casă.

2184

La fată mică

Țucă-te mama, Iri,
Lumineaua mămuchii,
Haida la mama-n brățucă
Că ți-a da mama țâțucă
Că amu de tri zilucă
Nu ți-o dat mama țâțucă
Și ți-i arsă guruța,
Țucă-te mămuca ta.
Bucură-te, temeteu,
Mândră floare ți-aduc eu,
Nu-ți aduc să-ți înflorească
Ci-ți aduc să putrăzească.
O, măicuță, bunuluță,
De ieși-ne-naintuță
Și ie hicuța-n brățucă
Și o grijé biniuluță
Că ié, da-i mititeluță.

2185

La fecior ucis

Mândru mamii, Mihăi,
Tot îmi pare că-i vini,
O pe vale, o pe dâmb,
O pe uliță strigând.
Mândru mamii, Mihăi,
Cine-o făcut aiasta
Fie-i moartea ca a ta.
Nu-i da, Doamne, lui, hodină,
Nici la a lui cap perină,
Numai tot pleve uscate
Să nu știe când îi sară,
Câte tri să-l scoată afară.
Că și de tine s-o mirat,
Ia, pe strada Mocirii,
Că oameni de peste sat
Or vinit și te-or cotate.
Mândru mamii, Mihăi,
Io cum nu m-oi tângui
Că Duminecă diminieața
Te-am gătat ca pe un brad
Și te-am petrecut în sat;
Da' Duminecă sara
Ia, hoții te-or așteptat,
Dintr-odată te-or gătat.
Și Luni dimineața,
Da' doctorii o ieșit
Și mi te-o bonțăluit
Și mi te-o adus acăsuță
În copârșeu, luminuță.
Mândru mamii, Mihăi,
Nu mi-am adus amintiuță